

Brev til de ansatte:

IKEA-sjef angrer på sin nazi-fortid

Apr 9/11-94

107660

– Dette er en del av mitt liv jeg angrep bittert på, skriver IKEAs grunnlegger Ingvar Kamprad om sin ungdoms nazi-kontakter.

Aftenpostens korrespondent
ELISABETH HOLTE

Stockholm.

Det var etter at avisen Expressen mandag fortalte om kontaktene som Kamprad fra 16-årsalderen hadde med den nazi-vennlige organisasjonen Nysvenska rörelsen, at Kamprad tok tyren ved hornene og skrev et brev til alle IKEAs ansatte.

I brevet, med overskriften «Min største fiasko», forteller han at han riktignok aldri var medlem av organisasjonen. Men han var med på møter og solgte bøker, mest diktsamlinger, som Nysvenska rörelsens leder Per Engdahl hadde skrevet.

Kamprads tilknytning til den nysvenske bevegelsen ble kjent etter at Engdahl døde i mai i år og alle hans papirer ble overlatt til riksarkivet i Stockholm.

Lenge siden

Meldingen har imidlertid ikke vakt offentlig oppsikt i Sverige. Det låter til at folk flest ser det på samme måte som IKEAs konsernsjef Anders Moberg formulerte det i konsernavisen Almuhultsbladet:

– Den som har sans for proporsjoner, innser at det ligger et helt livsverk mellom den ungdomsvillfarelse Expressen interesserer seg for, og dagens Ingvar Kamprad, skriver Moberg. Han legger til at «alle som kjenner Ingvar, vet at han ikke har andre

politiske oppfatninger enn andre fornuftige mennesker, og at man skal lete lenge etter noen som i høyere grad enn Ingvar står for demokratiske idealer».

Sudettsk farmor

Kamprad, som er født i 1926, kom opprinnelig i kontakt med tyskvennlige miljøer gjennom sin farmor, som var sudettsk og i slutten av 1800-årene kom til Småland. For farmor Kamprad, som Ingvar Kamprad i sin barndom og ungdom beundret sterkt, var det et stort øyeblikk da Hitler innlemmet Sudetenland i Tyskland i 1938.

I Engdahls papirer, som nå ligger i riksarkivet, forekommer det blant annet et brev dattert 24. april 1942 fra den da 16 år gamle Kamprad, som ber om å få tilsendt et par gratis eksemplarer av bevegelsens avis Vågen framåt. Tre år senere, i 1945, takker avisen Svensk opposisjon Kamprad for brev og 20 kroner, og undertegner med «Nysvensk hälsning». Dessuten figurerer Kamprads navn på en invitasjonsliste til en konferanse som Den europeiske sosiale bevegelse, der Engdahl og flere kjente svenske fascister og nazister satt i ledelsen, skulle holde i Malmö i 1958.

Ungdomssyndene

I brevet til IKEAs ansatte skriver Kamprad at han på kursene som nyansatte gjennomgår, pleier å si at det er få mennesker som har hatt så mange fiaskoer i sitt liv som han selv. Men, «kanskje av feighet, kanskje av redsel for å bli misforstått», har han aldri nevnt det han kaller 40-50 år gamle barne- og ungdomssynder, skriver han.